

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਫਾਲਸ਼ੋ ਜੇ.

ਰਾਮ ਚੰਦਰ,—*। ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, **1951** ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. **789** ਜਵਾਬਦਾਤਾ

ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1908 ਦਾ IX) —ਆਰਟੀਕਲ 134,144 ਅਤੇ

148—ਇੱਕ ਸੀਡੀ-ਮਾਰਟਗੇਜਰ ਨੇ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ — ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਮੌਰਗੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ — ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ — ਕੀ ਧਾਰਾ 13,4, 144 ਜਾਂ 148 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ (IV ਦਾ 1882)—ਸੈਕਸ਼ਨ 95, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨ ਸੀ.ਐਲ. ਦੀ ਸੀ, ਆਰਡੀ ਦੇ ਦਾਦਾ ਦੇ ਭਰਾ, ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਜੀਐਮ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1। 8 ਫਰਵਰੀ 1908 ਨੂੰ ਸੀਐਲ ਨੇ ਐਸਡੀ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਜੀਐਸ ਕੋਲ ਦੁਕਾਨ 300 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2. ਸੀ.ਐਲ. ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀ.ਐਮ. ਨੇ 20 ਜੁਲਾਈ 1934 ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। 700 ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ RCPD ਨੇ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ | ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਦੇ. 150 ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸੀ.ਐਲ. ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਜੀਐਮ ਅਤੇ ਆਰਸੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮਾਰਟਗੇਜਰ ਜੋ ਮੌਰਗੇਜ ਨੂੰ ਰੀਡੀਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਮੌਰਗੇਜ ਦਾ, ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ ਬਨਾਮ ਅਤਾ ਮੁਹੰਮਦ (1), ਅਬਦੁਲ ਗਫਾਰਖਾਨ ਬਨਾਮ ਫਰਮ ਮੈਨ ਗੁਤ ਰਾਏ-ਗੰਗਾ ਐਸ ਅਹੈ (21, ਮਖ ਨਰਾਇਣ v. ਰਾਮਲੋਚਨ ਅਤੇ ਗੰਡਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ (5), ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਧੀ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-

ਦੇਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ * ਗੁੜਗਾਓ, ਮਿਤੀ 9 ਫਰਵਰੀ, 1951 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਨੋਟ, II ਵਧੀਕ ਸਬ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਗੁੜਗਾਓ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 20 ਜਨਵਰੀ, 1950, ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। 170 ਤੋਂ 7 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ

1950 ਈ.

ਪੀਸੀ ਪੀਡਿਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਫਸੀ ਮਿੱਤਲ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਫਾਲਸ਼ੋ, ਜੇ. ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਾਲਸ਼ੋ ' ਜੇ ' ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਦਾ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਨੇ 8 ਫਰਵਰੀ 1908 ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1942 ਲਾਹ. 135 -

- (2) ਏਆਈਆਰ **1938** ਲਾਹ. **184**
- (3) ਏਆਈਆਰ **1941** ਪੈਟ. **147**
- (4) **ILR 12 Lah. 671**
- (5) **1931** ਪੀਐਲਆਰ **649**

ਰਾਮ ਰੁਪਏ ਲਈ 300 ਇੱਕ ਗੰਗਾ ਸਹਾਏ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਵੰਸ਼ਜ- ਚੰਦਰ ਡਾਇਲ ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ ਨੰਬਰ 2 ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਕਿਊ ਜੇ ਆਰ ਮਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ। 20 ਜੁਲਾਈ 1934 ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਜੁਲਾਈ, 1934 ਦੇ 30 ਵੇਂ ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ. ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ 700।

* ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਪ੍ਰਭੂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ¹ ਦਿਆਲ ਨੇ 18 ਅਗਸਤ 1946 ਨੂੰ 150 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਛੁਡਵਾ ਕੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੁਕਾਨ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਅਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਛੁਡਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰ ਮਲ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ. ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਰਾਮਨ ਨੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਦੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਵਾਇਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ 2,000 ਰੁਪਏ 4½ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ-

1. ਕੀ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੰਡ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਇਸ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਮਾਲਕ ਹੈ?
2. ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 3 ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
3. ਕੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ?
- 4; ਕਿਹੜੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਰਿਡੀਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?
5. ਕੀ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਵਾਇਆ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਰੀਡੀਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
6. ਕੀ Mst. ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਗਿਰਵੀਨਾਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਰਾਮਨ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਉਸਦੀ

(1) I.L.R. 12 Lab. 671

(2) 1931 P.L.R. 649,

ਮੰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

7. ਕੀ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮੁੱਲ ਦਾ?
8. ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਹਨਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ? ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ?
9. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ; ਕਿ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਂਝੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ; ਕਿ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ

ਜੁਲਾਈ 1934 ਨੂੰ 340 ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 170 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਛੁਡਵਾ ਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਢਲਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤੇ ਜੋ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਸਨ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿ- ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਛੁਡਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਰੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ

(1) I.L.R. 12 Lab. 671

(2) 1931 P.L.R. 649,

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 144 ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 134 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .

ਧਾਰਾ 144 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ।

ਝੰਡੂ ਬਨਾਮ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ (1), ਐਡੀਸਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪੀ ਭਿੰਡੇ ਜੇ.ਜੇ. ਅਤੇ ਗੰਡਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ, (2), ਬੁੰਡਵੇ ਅਤੇ ਜੌਹਨਸਟੋਨ ਜੇਜੇ ਦੁਆਰਾ ਏ. ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਚਾਰਜ-ਹੋਲਡਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਪੌਜ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 144 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਦੁਆਰਾ। * - ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ - ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਕਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ। ਜੇ * ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗੁੱਜਰ ਮਲ ਦੁਆਰਾ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਰੀ ਹੈ, ਭਾਵ, 30 ਜੁਲਾਈ 1934, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 144 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। 12 ਸਾਲ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਗਸਤ 1946 ਵਿੱਚ * ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਖੁਦ 1931 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, < ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 95 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਾਲ 1929 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਗਿਰਵੀਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਮਾਰਟਗੋਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਐੱਫ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁਡਾਉਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ।

(1) I.L.R. 12 Lab. 671

(2) 1931 P.L.R. 649,

1929 ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਗਿਰਵੀਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਮੌਰਗੇਗਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਜੋ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ।"

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਬਦੁਲ ਗਫਾਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਫਰਮ ਮੰਗਤ ਰਾਏ-ਗੰਗਾ ਸਹਾਏ (1) ਵਿੱਚ ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੇ. (ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ੀਦ ਜੇ. ਸਹਿਮਤ) ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

"ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਪੁਰਾਣੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਗਿਰਵੀਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਧੀਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿ-ਮੌਰਗੇਗਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸਹਿ-ਮੌਰਗੇਗਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੋਰਟਗੇਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੀਡੀਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਰਟਗੇਜ ਚਾਰਜ। - ਇਸ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1882 ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਦੇਖੋ

ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 2 ਮੈਡ. 223 ਤੇ ਪੀ. 225 ਅਤੇ 14 ਸਾਰੇ। 1. 1882 ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 95 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੀ ਸੀ:-

ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਗਿਰਵੀਨਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਗਿਰਵੀਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੀਡੀਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਲਈ ਚਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾ. ਰਾਸ਼ਬੇਹਰੀ ਘੋਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੰਧਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਸੰਪਾਦਨਾ - 5, ਜਿਲਦ 1, ਪੰਨਾ 372 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ 'ਅਨਸਕਿਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ' ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬੇਢੰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਗ' ਨੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸਿਧਾਂਤ। ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਚਾਰਜ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਡੀਮਿੰਗ ਸਹਿ-ਮਾਰਟਗੇਗਰ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਐਡ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 95 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਿਡੀਮਿੰਗ ਸਹਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 1929 ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ⁵ . ਸੈਕਸ਼ਨ 92 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਿ-ਮੋਰਗੇਜਰ ਕੋਲ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ, ਫੋਰਕੋਜ਼ਰ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹੇ ਮੋਰਟਗੇਜ ਜਿਸਦਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਉਹ ਰਿਡੀਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ। ਉੱਥੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਐਕਟ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬ- ਰੋਗੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮੋਰਟਗੇਗਰ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਿੜੇ ਜੇ. ਨੇ ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ ਬਨਾਮ ਅਤਾ ਮੁਹੰਮਦ (1) ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਝੰਡੂ ਬਨਾਮ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ (2) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਇੱਥੇ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਭਿੜੇ ਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 144 ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਝੰਡੂ ਬਨਾਮ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ (2) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। - ਅਬਦੁਲ ਗਫਾਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਫਰਮ ਮੰਗਤ ਰਾਏ-ਗੰਗਾ ਸਹਾਏ (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮੋਰਗੇਗਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੇ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸਹਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਰਫ ਚਾਰਜ ਧਾਰਕ ਦੀ। - ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।

(2) **TLR 12 Lah. 671**

(3) **ਏਆਈਆਰ 1938 ਲਾਹ. 184**

ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਰੋਲੈਂਡ ਜੇਜੇ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ। *ਮੁਖ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਰਾਮਲੋਚਨ* (1) ਵਿੱਚ।

ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਾ 95 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਹਿ ਗਿਰਵੀਕਾਰ। ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੂਲ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬਰੋ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ.

ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਗੁੱਜਰ ਮੱਲ ਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਛੁਡਾਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਧਾਰਾ 144 ਅਤੇ 148 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 134 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। 134 ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਕੀਲ ਫਜ਼ਲ ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਪਾਗਲ - ਹਾਫਿਜ਼ (2) ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਲਿਕ ਸੀਜੇ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। *ਚੁਨਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦ* (3)। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਏ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 134 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ਨ, ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਲ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪਰਦੇਸੀ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

(1) *ਏਆਈਆਰ 1941 ਪੈਟ. 147*

(2) *ਏਆਈਆਰ 1931 ਲਾਹ. 129*

(3) *ਏਆਈਆਰ 1951 ਸਾਰੇ. 167*

ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ' 1 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 134 ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ "ਨੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 134 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਗਿਰਵੀ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚੰਗੇ

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਤੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 134 ਵਿੱਚੋਂ "ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ। ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੁਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੜ- ਗਾਰਡਸ ਵਿਆਜ, ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ